

2 Ekim 2015

VARANTLAR: TÜRKİYE'DE VARANTLARIN 5. YILI

Değerli Konuklar,

Türkiye Sermaye Piyasası Birliği adına sizleri saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum. Deutsche Securities ve İş Yatırım'ın destekleri ile gerçekleşen Varant Pazarının 5. yılı etkinliğine katılımınızdan dolayı hepinize teşekkür ediyor ve hoş geldiniz diyorum.

Bugün burada bulunma nedenimiz varant piyasasının beşinci yılı değerlendirmek. Aradan beş yıl geçse de hala yeni bir ürün olarak değerlendirebileceğimiz genç ve dinamik varant piyasasının detaylarına girmeden önce, buraya olan yolculuğumuzdan bahsetmek istiyorum.

Sizlerin de bildiği üzere Türkiye'de yeni şeyleri seviyor ve ilgiyle takip ediyoruz. Yeniliklere finansal ürünlerde de açığız. Şu anda burada bulunmamızın nedeni de biraz önce de söylediğim gibi hala yeni bir ürün olarak nitelendirebileceğimiz "varant" piyasasının 5. yılı olması. Ancak, bugün sektörün diğer önemli bir yıl dönümünü de değerlendirmek ve gündeme getirmek isterim.

Ekim 2009 yılında İstanbul'un küresel bir finans merkezi olması için bir eylem planı hazırlanmış ve kamuoyuna sunulmuştu. Zor bir hedef olmakla birlikte bu hedefe doğru ilerlemekteyiz.

Bir finans merkezinin tercih edilmesindeki en önemli etkenlerden biri, finans merkezinde sunulan ürün ve hizmetlerin çeşitliliği ile bunların sunulduğu koşulların cazip olmasıdır. Bu nedenle mevcut ürün ve hizmetlerle ilgili sorunların giderilmesinin yanı sıra yatırımcı talepleri doğrultusunda yeni ürün ve hizmetlerin geliştirilmesine ve sunumuna elverişli bir ortamın sağlanması önem arz etmektedir.

İstanbul'un küresel bir finans merkezi olabilmesi için ilk gereklerden birisi finansal ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılması ve bir diğeri de yatırımcının bilinçlendirilmesidir. Gerek ihraççı kurumların bu ürünlerin yatırımcılara tanıtılması konusunda gösterdiği emek gerekse bu yapılandırılmış ürünlerin yapısından dolayı varant piyasasının, İstanbul Finans Merkezi'nin bu iki hedefini de kucaklayan bir piyasa olduğunu görüyorum.

TÜRKİYE SERMAYE PİYASALARI BİRLİĞİ

Çeşitlilik açısından baktığımızda pay senedi varantlarının ihracından sonra pay senedi dışındaki petrol, altın ve döviz gibi dayanak varlıklardan türetilen varantların da ihraç edilmesiyle ürün çeşitliliği sunarak müşterilere çeşitlik sunan ve sürekli kendini geliştiren bir piyasa olduğunu görüyoruz.

Bu dinamizm ve artan çeşitlikten dolayı varantlar, ilk çıktığı 2010 yılından bu yana yatırımcıların türev ürünlerine yönelik aşinalığını arttırarak hem bir finansal ürün hem de finansal bir eğitici olmuştur.

Diğer finansal ürünlerde olduğu gibi varantlarla işlem yapan yatırımcıların yeterince bilgili olması, özellikle karmaşık yapısından dolayı piyasanın nasıl işlediği hakkında farkındalığının artması gerekmektedir.

Çünkü sermaye piyasaları gittikçe daha fazla uzmanlık gerektiren sofistike bir alana dönüşmektedir. 10 yıl öncesine kadar piyasalarımız, pay ve kamu borçlanma araçlarından oluşuyorken, son dönemde bu geleneksel ürünlere, özel sektör tahvilleri, vadeli işlemler, opsiyonlar, kaldıraçlı işlemler, varant/sertifika, borsa yatırım fonu, korumalı/garantili fonlar, yapılandırılmış borçlanma araçları gibi ürünler eklendi. Bu eğilim önümüzdeki yıllarda da devam edecek gibi gözükmektedir.

Türkiye sermaye piyasasının geçmişine baktığımızda her yeni ürün sermaye piyasasının derinleşmesine ve gelişmesine katkı sağlamış olsa da her ürün aynı ilgiyi yatırımcılar tarafından görememiştir.

Bundan 5 yıl önce gerekli yasal altyapının hazırlanmasının ardından ilk ihraçların gerçekleştirildiği varant piyasasında, 2011 yılından itibaren yıllık ortalama 5 milyar TL'lik hacim yaratırken, bireysel müşterilerin bu piyasaya ilgi gösterdiğini görüyoruz.

Bu ilginin nedeni, yatırımcıların az bir sermaye ile pozisyon alma imkânı, sınırlı riskle istenilen yatırımı yapma kolaylığı ve teminat gereksinimi olmaksızın kaldıraç kullanabilmekten kaynaklanmaktadır.

Birliğimizin derlediği verilere göre 2015 yılının ilk altı ayında toplam işlem hacmi 3,8 milyar TL civarında olmuş, bu işlem hacminin yarısını ise bireysel yatırımcılar oluşturmuştur.

Varant piyasasının son yıllardaki gelişimi ve yatırımcılarımızın bu işlemlere olan talepleri, bize bu piyasanın bir ihtiyaca cevap verdiğini gösteriyor. Biz yatırımcılarımızın farklı ihtiyaçlarını karşılayacak ürün çeşitlenmesini sermaye piyasamızın istikrarlı bir yapıya kavuşması açısından da değerli görüyoruz.

Ancak, sizlerin de bildiği gibi işlem hacimlerinde varant piyasasını ayıran en önemli unsurlardan biri kaldıraç özelliğidir. Kaldıraçlı olarak işlem yapılması durumunda getiri potansiyeli kadar riskler de yükselir.

Bu süreçte göz önünde bulundurmamız gereken, yatırımcılarımızı doğru bilgilendirip, risk içeren bu ürünleri doğru şekilde onlara sunmaktır. Aracı kurum çalışanlarının özellikle piyasaya yeni katılan yatırımcılara varant piyasalarındaki ürünlerin pay senedi

veya bono gibi alınıp elde tutulacak ya da emekliliklerini planlayacakları uzun vadeli yatırım araçları olmadığını açıkça belirtmeleri gerekiyor.

Ayrıca varant ürünlerindeki riskleri, yatırımcı işlem yapmaya başlamadan önce kendilerine ürünlerin yapısını, avantajları ile dezavantajlarını detaylı olarak anlatmalı ve yatırımcıları etkin bir şekilde bilinçlendirmeliyiz.

Eğer bu riskleri anlatmazsak, yatırımcılarımız riskleri anlamadan yatırım yapabiliyor ve uzun dönemde piyasadan soğuyabiliyorlar. Geçmiş yıllarda hepimiz bu kötü deneyimi maalesef yaşadık.

Bu nedenle, bizler, yatırımcılarımızı doğru bilgilendirmeli, yatırım ürünlerini onlara ihtiyaçları doğrultusunda sunmalı ve iyi bir yatırımcı deneyi yaşatmalıyız. Sektörümüzü ancak doğru ürünleri doğru kişilere sunarak geliştirebileceğimizi unutmamamız gerekiyor.

Öte yandan bilgi çağında yaşadığımız bu günlerde varantlar hakkında bireysel yatırımcılar hem kendileri araştırmalar yaparak fiyat hareketliliğini gözetmekte, hem de internet üzerinden kolaylıkla kendi aracı kurumlarından işlemler yapabilmektedir. Öyle ki her üç yatırımcıdan biri işlemlerini internet üzerinden yapmaktadır.

Hem yatırımcı sayısını arttırmak hem de varant piyasasının etkinliğini arttırmak için daha fazla yatırımcıyı piyasaya yönlendirmeye vesile olacak bu yıl dönümünde siz değerli paydaşlarımıza ve değerli basın mensuplarına teşekkür ediyor ve nice yıllara diliyorum.

Bu tür etkinliklerde ve basın yansımalarında yatırımcılarımız, sektörümüzü ve piyasamızı daha detaylı bir şekilde tanıyor. Bu da güven duygusunu kuvvetlendirmek adına önemli bir adım oluyor. İnanıyorum ki, bütün bu çabalarımız sonucunda piyasamız önümüzdeki yıllarda çok daha sağlıklı ve güçlü bir şekilde gelişecek.

Burada bulunan paydaşlarımızla birlikte bu kıymeti birlikteliği değerlendirerek varant piyasasını daha çok büyüyen ve gelişen dinamik bir pazar olarak görmek dileğiyle.